DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI
12. Sınıf · Coğrafya · 8. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Türkiye'de Ulaşım Sistemlerinin Gelişimi (Karayolu, Demiryolu, Denizyolu, Havayolu ve Boru Hatları)

Türkiye'de kara yolu ve demir yolu ulaşım ağının tarihsel gelişimini ve coğrafi faktörlerle ilişkisini açıklar. · Türkiye'nin deniz yolu, limanları ve hava yolu taşımacılığındaki gelişmeleri bölgesel ve küresel ölçekte değerlendirir. · Türkiye üzerinden geçen petrol ve doğal gaz boru hatlarının ülkenin jeopolitik ve ekonomik konumuna katkısını analiz eder.

HATIRLAYALIM

- Yurt içi taşımacılıkta kara yolu ilk sıradadır; dağların uzanışı nedeniyle ana koridorlar doğu-batı yönlüdür, kuzey-güneyde geçit ve tüneller kullanılır.
- Anadolu'da ilk demir yolu İzmir-Aydın (1856), ilk YHT hattı Ankara-Eskişehir (2009), deniz dolgusu havalimanları ise Ordu-Giresun ve Rize-Artvin'dir.
- BTC ve Kerkük-Yumurtalık ham petrol taşırken; TANAP, TürkAkım, Mavi Akım ve BTE boru hatları doğal gaz taşıyarak Türkiye'yi enerji koridoru yapar.

1 EŞLEŞTİRME

Türkiye'deki önemli ulaşım projelerini ve tarihî gelişmeleri açıklamalarıyla eşleştiriniz.

İzmir-Aydın	Ankara-Eskişehir	Kabotaj 1926	TANAP Hattı
İlk demir yolu 1856	İlk YHT hattı 2009	Millî deniz ticareti	Hazar gazı → Avrupa

☐ 1. İzmir - Aydın Hattı

☐ 2. Ankara - Eskişehir Hattı

☐ 3. Kabotaj Kanunu

a) 1 Temmuz 1926'da Türk kara sularında deniz ticareti hakkını millîleştiren yasa

b) 2009 yılında hizmete giren Türkiye'nin ilk Yüksek Hızlı Tren (YHT) hattı

c) Anadolu topraklarında inşa edilen ilk demir yolu hattı (1856-1866)

2 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Türkiye'deki ulaşım sistemleriyle ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

1950 Sonrası	Batman-Dörtyol	Deniz Yolu	Doğu Karadeniz
Kara yolu önceliği	İlk boru hattı 1967	Dış ticarette 1. sıra	Demir yolu yoktur

	D	Y
Türkiye'de 1950 yılından itibaren ulaşım politikalarında kara yolu yapımına ağırlık verilmiştir.	☐	☐
Türkiye'nin ilk boru hattı 1967'de açılan Batman-Dörtyol Ham Petrol Boru Hattı'dır.	☐	☐
Dış ticaret yük taşımacılığında birim taşıma maliyetinin en düşük olduğu ulaşım türü hava yoludur.	☐	☐
Doğu Karadeniz kıyısındaki Rize ve Artvin illerimize demir yolu ile yük taşımacılığı yapılmaktadır.	☐	☐

3 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki limanlarımızdan hangisinin hinterlandı (art bölgesi) kıyının hemen gerisindeki dağlar nedeniyle diğerlerinden daha dardır?

TÜRKİYE LİMANLARINDA HİNTERLAND (ART BÖLGE) DURUMU

Sinop Limanı	Samsun Limanı	İzmir & Mersin
Küre Dağları · Dar	Canik Dağları · Geniş	Demir yolu · Geniş

(A) Sinop Limanı
(B) Mersin Limanı
(C) İzmir Limanı
(D) Samsun Limanı

4 KISA CEVAP

Türkiye'de ana kara yolu ve demir yolu hatlarının genellikle doğu-batı doğrultusunda uzanmasının temel fiziki coğrafya nedeni nedir?

YER ŞEKİLLERİNİN ULAŞIM DOĞRULTUSUNA ETKİSİ

Kuzey Anadolu Dağları ve Toroslar: Doğu - Batı Uzanışlı

Ana kara ve demir yolları doğu-batı yönlüdür; kuzey-güneyde geçit/tünel kullanılır.

5 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarına karşılık gelen kavramları yazarak anahtar kelimeyi bulunuz.

Türk kara sularında deniz ticareti hakkını Türk gemilerine veren 1926 tarihli kanun (7 harf) ☐☐☐☐☐☐☐

Rize-İspir arasında inşa edilen Türkiye'nin en uzun kara yolu tünellerinden biri (4 harf) ☐☐☐☐

Bayburt ile Erzurum arasında yer alan önemli kara yolu geçidi (3 harf) ☐☐☐

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____

6 TABLOYU TAMAMLA

Türkiye üzerinden geçen başlıca boru hatlarını taşınan enerji kaynağı ve güzergâh özelliklerine göre tabloda tamamlayınız.

Boru Hattı Adı	Taşınan Enerji Kaynağı	Kaynak Ülke / Güzergâh Özelliği
Bakü - Tiflis - Ceyhan (BTC)	Ham Petrol	
Kerkük - Yumurtalık Hattı	Ham Petrol	
TANAP (Trans Anadolu)	Doğal Gaz	
TürkAkım ve Mavi Akım	Doğal Gaz	

7 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki boru hatlarından hangisi taşınan enerji kaynağının türü bakımından diğerlerinden farklıdır?

(A) Bakü - Tiflis - Ceyhan (BTC) Hattı
(B) Trans Anadolu (TANAP) Boru Hattı
(C) Mavi Akım Boru Hattı
(D) TürkAkım Boru Hattı

8 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Hava ve deniz yolu ulaşımıyla ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

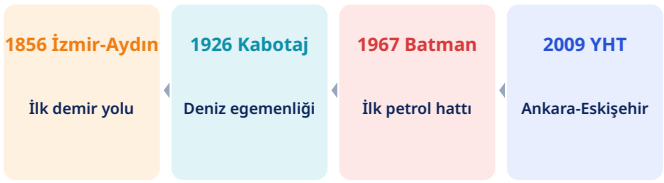
	D	Y
Türkiye'de ilk sivil ticari uçuşlar 1933'te İstanbul-Eskişehir-Ankara hattında yapılmıştır.	☐	☐
Kruvaziyer (yat ve gemi) turizminde İstanbul, Kuşadası, Bodrum ve Antalya limanları öne çıkar.	☐	☐
Antalya, Muğla ve Çanakkale illerimize Yüksek Hızlı Tren (YHT) ile doğrudan ulaşım vardır.	☐	☐
Ceyhan (İskenderun Körfezi), hem Irak hem de Hazar petrollerinin denize ulaştığı enerji terminalidir.	☐	☐

9 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Doğu Karadeniz'de Ordu-Giresun ve Rize-Artvin havalimanlarının deniz dolgusu yöntemiyle inşa edilmesinin coğrafi nedenini açıklayınız.

10 SIRALAMA

Görseldeki Türkiye ulaşım tarihi gelişmelerini kronolojik olarak eskiden yeniye doğru sıralayınız.

☐ Anadolu'daki ilk demir yolu olan İzmir-Aydın hattının açılması (1856)
☐ İlk boru hattımız olan Batman-Dörtyol Ham Petrol Hattı'nın açılması (1967)
☐ Ankara-Eskişehir hattında ilk Yüksek Hızlı Tren (YHT) seferlerinin başlaması (2009)
☐ Kabotaj Kanunu ile Türk denizlerinde taşıma hakkının millîleştirilmesi (1926)

11 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerdeki boşlukları kutudaki kavramlarla tamamlayınız.

BOTAŞ | hinterland | Gülek | Kop

1. Bir limanın iç kesimlerle olan ulaşım ve ekonomik etkileşim alanına _____ adı verilir.
2. Boru hatlarıyla petrol ve doğal gaz taşımacılığını yürütmek üzere 1974'te _____ kurulmuştur.
3. Adana'yı İç Anadolu'ya bağlayan ve Toros Dağları üzerinde yer alan geçit _____ Geçidi'dir.

12 EŞLEŞTİRME

Türkiye'deki ulaşım yapılarını ve kavramlarını ilgili oldukları bölgelerle eşleştiriniz.

☐ 1. Ovit ve Zigana Tünelleri
☐ 2. Ordu-Giresun ve Rize-Artvin
☐ 3. Marmaray ve Bakü-Tiflis-Kars

a) Londra'dan Pekin'e kesintisiz ulaşım sağlayan Demir İpek Yolu halkaları
b) Doğu Karadeniz'de deniz dolgusu yöntemiyle inşa edilen havalimanları
c) Doğu Karadeniz kıyılarını Doğu Anadolu'ya bağlayan kara yolu tünelleri

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.